

A csatlakozó országok művészete

(New Frontiers: Art from New EU Member States)

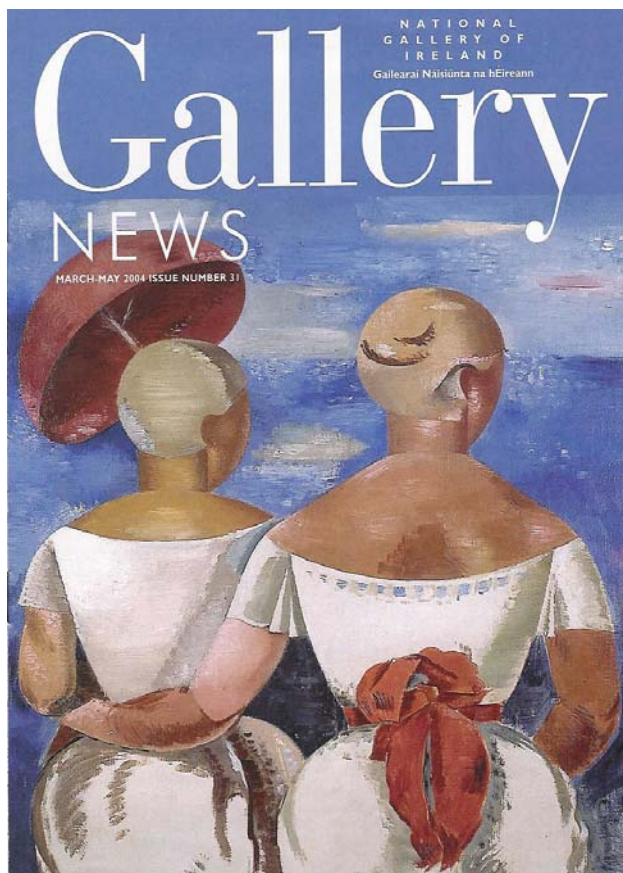
Nemzeti Galéria, Dublin.

Időszaki kiállítás,
2004. március 3–május 30.

Az írek európai uniói soros elnöksége alatt sok kulturális és művészeti szempontból érdekes esemény is zajlik szerte az országban. Hogy csak néhányat említsünk: a Vígsház Össztánc című, nagy sikerű produkciója a százéves Abbey Theaterben, *Bogányi Gergely* és *Kelemen Barnabás* elegáns koncertje, majd április végén *Juhász Ferenc* tart felolvasó estet Galway-ban. Mindez annak a célnak a szolgálatában, hogy közelebb hozza az ír közönséghez a csatlakozó országokat. Csak elfogadnunk lehet a sokat idézett mondás igazságát, miszerint a művészet és a kultúra egy ország leghatékonyabb nagykövete.

Egyre többen tudnak rólunk, együttérzéssel és szimpátiával követik tevékenységeinket – és kommentálják! Bekerültünk a köztudatba, ami fontos és érdekes mozzanat.

Ez a március 3-án ünnepélyesen megnyitott tárlat nagyszerű, elegáns és lenyűgöző. Arról szól, ami Európában közös, a művészetek összetartó erejéről. Minden meglévő különbség ellenére a közvetített tabló egységes és összetartozó, sokkal erősebben tartalmazza és erősíti a közös jegyeket, az európai művészeti irányzatokhoz tartozást, mint gondolhatnánk. Valamivel több mint hatvan festményt küldtek a tíz csatlakozó ország nemzeti galériái és múzeumai, a XIX. század végi, illetve a XX. század eleji mesterek munkáiból. Bizonyára nem véletlen a válogatás, mármint az, hogy nem a szocialista realizmus időszakát részesítették előnyben például a közép- és kelet-európai múzeumok – mutatott rá a kiállításhoz szervezett előadássorozat egyik előadója, *Ron Hill*, a Trinity College politológia professzora, aki előadását éppen az egység és a különbség külö-

nös egyensúlyára építette. Ezen országok és népek identitástudatának problematikáját vizsgálva érzékenyen és árnyaltan vette számba a nyelvi, kulturális, vallási, művészeti, oktatási, íráshasználati metszeteket és különbségeket, érzékeltetve népes hallgatóságával, milyen nehéz kérdés ez számunkra. Mi sem illusztrálja ezt jobban, mint hogy a budapesti Nemzeti Galéria által küldött hat gyönyörű festmény (*Szőnyi, Derkovits, Tihanyi Lajos, Rippl-Rónai* és két *Ferenczy Károly*) mellett, a szlovákok falán, ott a hetedik: *Ladislau Mednyánszky*, amiért, persze, itt hálásak lehetünk.

Tényleg gyönyörűek a képek, és szerencsére rengeteg a látogató. Valahányszor ott voltam (hét-köznapi is), sokan voltak kíváncsiak a tárlatra, látható örömmel és elégedettséggel nézegették a festményeket. Nekem a legnagyobb meglepetést, az összetartozás erős élménye mellett, a balti művészete okozta, a mellékelt illusztráció is egy 1920-as lett festmény részlete (*Jekabs Kazaks*), de hasonlóképpen rácsodálkozik az ember a szlovénok varázslatos, napos és könnyed impresszio-

nista képeire csakúgy, mint *Josef Sima* szürrealista *Kék tájképe*re (Prága), vagy a ciprusi *Adamantios Diamantis* drámai erőt sugárzó alkotására.

A kiállítás szép kivitelű katalógusa a kiállító országok szakemberei által írott tanulmányok mellett érdekes bevezető esszét tartalmaz *Steven A. Mansbach* professzor tollából (University Maryland, History of Modern Art). A kiadványt *Fionnuala Croke* gondozta, a művészet, sport és turizmus ügyeiért felelős minisztérium támogatta.

Keddenként és vasárnapoként érdekes, kapcsolódó témákról szóltak az előadások és az azokat követő beszélgetések.

A multikulturalizmus jelentését boncolgatva Közép-Kelet Európában, az előadássorozat záró előadója, *dr. Wanda Balzano* (a Dublini Egyetem tanára) az „idegen”, a „más”, a „tölem különböző” pszichés élményéből indult ki. A félelem az idegentől, az ismerlentől és az idegenségtől mindannyiunk ősi, Junggal mondhatjuk, archetipusos élménye. Irodalmi példái az Ótestamentumtól az Odüsszeiáig erről szóltak. A félelem oldásában az alkotás, a művészi teremtés látszik menedéknek, biztos pontnak.

Az emberi történelem éppen a különbözőség elfogadásáról és elfogadtatásáról szól. A mi térségünkre *Kundera* és *Konrád György* esszéi aktualizálják. Jó érzés volt hallanom – kiváló fordításban! – *Konrád György* szép mondatait arról, hogy „Közép-Európa álma” éppen e különbözőség elfogadására épül. Kölcsönös szenvedésünk és örömünk, közös kiszolgáltatottságunk és életben maradásunk reménye ebben az elfogadásban szemlélendő, és csakis így értelmezhető.

Az új határokkal bővülő Európa pedig a gazdagodást éli és élheti meg. Az értékek összetartó erejét.

Bobok Beáta

Könyvtár a műsorfüzetben

A mi *Pesti Est*ünkre hasonlító leginkább a *The Times The Knowledge* heti műsorfüzete, amelynek március 27. és április 2. közti ajánlatában találtuk az alábbi oldalt.

Lám, itt a példa: a jó könyvtár(ak)nak sem árt a reklám!

THE KNOWLEDGE
A-Z
Nick Barley
speaks volumes
on L for ...

LIBRARIES

Food, drink and noise have finally gained admittance to London libraries. Instead of the gang of three being shown the door, however, it is the library itself that seems to be moving on. Ask for the library in Bow and, later on this year, in Whitechapel, and you could be met with a bewildered look. The "ideas store" is the emergent new library, a rebranding that involves coffee, cake and conversation.

Despite the general fall in the number of books borrowed from the UK's 4,000 public libraries, there were still 377 million loans across the country last year. Four years ago, the visually challenging and award-winning Peckham Library (below) opened on the anniversary of the Public Libraries Act, celebrating 150 years of local authority provision for local people, while just over six years ago the British Library opened its doors some 20 years after the project was given the go-ahead. In the world of libraries, things move slowly and never arrive: the British Library says it would take "over 100 years just to cope with present conservation needs".

Back in 1849, one MP, an opponent of the library campaigner William Ewart, claimed: "People have too much knowledge already." But for many, libraries are still the places where they go to learn. Edward Edwards, the first chief librarian of the first public library in Manchester in 1852, was a brick-

layer who educated himself in the Mechanical Institute libraries.

In addition to its 406 public libraries, London also houses some of the world's greatest specialist collections, such as the British Film Institute's National Library, as well as collections on printing, medicine and the Spanish Civil War.

Yet it's all too easy to think that libraries are permanent. If anything, they're the opposite. Campaigners such as Ewart and Edwards, and early 20th century industrialists such as Andrew Carnegie, who helped to build 380 libraries in Britain, cannot always be relied upon. So instead of buying a coffee in an "ideas store", you could "adopt a book" at the British Library.

A-Z L is for ... LIBRARIES

27 MARCH - 2 APRIL 2004 **THE KNOWLEDGE 31**